

ACC. N:R M. 12566: 1-11.

Landskap: Skåne Upptecknare: Elliða Ohlsson, Skurup
Härad: Vemmenhöög Berättare: " " "
Socken: Skurup m. fl. Berättarens yrke: lantbr. hustru
Uppteckningsår: 1953 Född år 1889 i Skurup

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

Kyrkknytdov. s. 1-11.

LNF 88.

Luf. 88
/L. U. F. 88 Kyrk-byddor.

Lite "lutegott", endast ett par doftande blad eller en miniatyr "urtakist" - blomstakist nämnta i "kväven" eller vingar-kasmen (Thidgärd - fjölselkamm) var ännu i min barndom ganska vanligt bland äldre i medelåldern kyrkbesökare, men ej bland de yngre & allt efter som den äldre generationen gick bort bröts också redan på småningon, ej trätt på en gång, utan för mig dock i detta som så mycket annat som titt till gammal inrotad folkred anså en ganska lång tid till dess ertagande i jämsinnade, eller tiden från 1890 till omkr 1920 då de rista som levat medar redan ännu var allmän gick bort. Jag minns ännu hur i min barndom på 1890-talet man så hinner jämnåriga & de äldre just innan de gav sig av till kyrkan nöj av en biten bröds eller ett par blad eller en liten kvist av

någon eller några välkända växter i haven
 I utet hem var så enkelt att det inte fanns åt-
 minstone mynta- eller lavendelstränd i haven
 eller vid stenstigen ö växter som droftade åt-
 rikt strikt anseende. Även som finsta växten
 frödrag man den som droftade, slät muskot
 pins muskot & en cypress liknande växt med
 smala nålfurade blad som jag aldrig hört
 namn på, ej heller sett till på renare är, droffen
 av den påminde mest om rosengiaminn som också
 förekom. Det var under 1800 talets svare del:
 även dessa växter gick släppa till på blod
 eller en liten kvist var inför var att kunnat ut
 & man befesde att bli svinnig under den tidens
 timslånga predikningar. Avsikten med dessa
 växter var nämligen vad jag vet att genom in-
 ropande av droffen källa för en älsig lutt borta
 Det var många som, om inte detta hjälpte, hellre

ruste sig upp i strid i bänken än de gav efter ö mika-
de Fäll.

Som redan förde ha framgån bestrid buketter, m
den får kallas så, endast av en eller ett par drif-
fande blommor s d: o blod eller hoister i den blev
i tid som jag minns allt mindre framträdande,
ett enda blad av sabria (en art med stora lammfrö-
made svagt rögtandade blad), renfane = gult fastsigg,
en hoist av lavender eller av ättedd = ambudd.

Äro mynka jarnns dei flera arter av krus mynka i
luden mynka. I hög jarnns omliq städer, en art
av phytolium där blommorna liknade små vita
bollar, kallad Troggje-päga (både blod i blomma för-
om lavender i is). Äro blommorande växter minns
jag ringstälpin, gyllerlock, useda, nattvisl:
gammal dagavör.

By äldre tid s i några män in i min barndoms-
tid hade kvinnorna sin lilla "urta käst" fullt synlig

i anslutning till den mer eller mindre starka
 spehuggda eller beslagna "bjärknesduen" som
 man bar vid om den utgår i psalm boken
 i handen. När så en utgåstärken vid det blev lite
 kraft död "buntegritt", ett blod eller en liten blod
 blev det mera osynligt i ett salveja-blod i. d.
 kunde man lägga som märkes vid "vanjillom-
 ed" - dagens telfer som man inte var allt för radd
 om sin bök i skenode annat "kämme" - bokmärke
 så kunde också karlarne ha en taldofstunde
 vidst eller ett par blod merstuckne i ischom birt-
 ficks, hur det var därmed innan deras dräkt på
 sådana ficks känner jag ej till. Konsten i avslut-
 ning till psalm boken som de var vilken beslagna
 på boken stolk de gamla karlarne var om stne
 med skinnklädda träparmar i metallbestagna
 lödelspänner försedda psalm bok, i handen eller
 kanske ännu vanligare, under armen, medan

de yngre hade sina mindre böcker i fickan
Bibel i psalmbok var heliga ting som äktades
väl i att förstå eller ängakta en utbluten rön-
delens psalmbok ansågs av de gamla som synd
att behålla. Många psalmböcker var ju alltså
av något större format i enklare utifrån än
kommunens när det gällde böcker för normal
syn. Sammet o förgyllning hade de senare till.
Blivande raktiga avsikten med värfarna var
naturligtvis varit att de skulle hjälpa kyrks-
besökaren att hålla sig vakna under predikan
i någon jämförelse har jag aldrig hört förekom
därvidlag.

Vad jag vet hade vad här kallas kyrksbunden
intet särskilt sammanhang med dop i kyrks teg-
ning annat än i den mån det avsåg att sätta upp
En gammal, länge sedan bortglömd red. som dock för-
lorde ända in emt slutet av 1800 talet, var "sndden"
obs. Formuläret i citatets benämning.

vid barnets. Medlem tuggade en veteskorpor eller liknande som lades i en tunn lapp som gynnades med sig när barnet skulle dopas i kyrkan eller prästgårdens. Blev så barnet oroligt stack den först suddad i sin egen mun & värmdes i mjölkbröda upp den & lät sedan barnet suga på den & bli tvärt, den tidens tvätknapp & den lilla världens medborgarens första kycks- & kydda.

Fäst ingen tvärlan som spåras när det gäller kyrkubokstämman var man mycket mån om sina dopkands vätska & även doppen av dem i barningsrummen & lät den förbaga dålig infångad atmosfär i stället för att släppa ut den gra rymmen man diskruterade vätska med sina värmer, bytten & delade med sig & även de som annars saknade intresse för bekymmer kalle vätska för doppens skull min mer beaktade också att grannboimmas av undelades kommer man för hennes granna mustbete

som "Ås som en pussa i öronen" som hon uttryckte det.
 Om lukten flaskan i - dröer vet jag ingenting.
 Jag vet visserligen åtminstone två fall från olika
 kyrkobesökare där dödgrävare i jorden påträffat
 mycket små parfymflaskor. Men om dessa ha
 gått loss döda i kisten eller tryckts eller glömts av
 kyrkobesökare vet ingen. Ett vet jag, att det
 fanns de allmogestommen som på 1860-talet
 själva extraherade parfym av gammaldags
 drömmas blad i då är det givet att man an-
 vände denna parfym eller rosenolja även vid
 kyrkobesök.

Pepparmynt-pastiller - "exhoshong" - har även
 haft sin tid kanske framst under 1900-talets
 första decennium, har pass allmänt är värt att
 säga då pastillerna smög i munnen så diskret
 som möjligt men odören är på ena hållet ö
 än på det andra föräddade pastillernas frösmet

Något ifråda i kyrkan kan jag aldrig varit när-
var; det skulle säkerst både präst & allmänhet
ansett; högsta god opassande det skulle
vöckst anstöt ja, bevarats till eftervärlden
om någon suttit i ett något mindre fögaende
guds tjänst.

Vid församling beträffar kan sämst sägas
att det varit allmänt i det var ej undant man-
nen som i min barndom i tidigaste ungdom,
1890-talet i skolskiftet hade församlingarna fram-
ntar även de äldre kvinnorna som en gång varit sig
vid att vara. Församling: nästan var nämligen
allmänt bland kvinnorna under 1800-talet i
bland de kvinnor som var över 60 år på 1890-talet
förefaller det som det var flera som församling
som inte gjorde det i de gjorde det oftare i inför-
rivare än mannan, de flesta hade dessutom de
fanns de som hade musket löst i kyrkostyckan

ö osnyggheten var ofta mera framträdande än
hos männen. Den väckelseväg i skriften använde
ändå som gick fram i orten på 1840-80-talet hade
egen domkyrka och ingen inbörkan på kommers
sinningslast utan kom stilla i andäktligt dessa
"läsarkvinnor" i min barndom än sitt i kyrkan
tog de mig ändå sin pris i musorna i psalm-
bok följdes åt. När kvinnorna kom dammar i kuu
men bjöd de döran omkring precis som Karlens
men i kyrkan var det endast dessa som i smyg
tät döran inbörkan i jeanserna. Det var som
det skulle vara ö det var mycket vanligt att även
männen tog sin pris under pågående gudstjänst
ja, jag minns att vid prostvisitationer när
jag gick i läst 1904 prostia när han fristände
oss framför altaret sått på en stol inomför
turskränket med döran i hand ö med denna
pekade han på dem han äskade var av.

Lycks minns jag bättre om bögen av spilt som
vårte på mattn fram för honom än ord som blev
sagt. Okar som använde tugg Tobak tog ut sin
buss när de gick fram för ut under mattn
därav den bruna flöck som man ofta får se på
de gamla svarta högtidsklädernas fidejden i den
ismakten i fadet.

Kvinnornas allmänna rumsande tog på slut
med den generation jag nämmt, de flesta var
födda före 1840 omkring 1920 kan man alltså
säga att de var ur tiden i redan med dem.

Kvinnor som använde rum (i rum eller nära);
våra dagar utgör ena undantag.
Jag tror att om man berättat gå tillbaka i
tiden i en under sökning beträffande smu-
delar av hälften av 1800-talet skulle man
nå det gäller medelåldras i äldre sigel bö-
nen som män, fästa att just rumsade varit

den främsta kyrkans kyrkdöden liksom det va-
det i vardagslag.

Den präst som ofölskade hans drömmar framme
på altaret i predikstolen i öppet tog sin
pris såg givetvis inlett fel i församlingens
nursande i de strängt religiösa såg bort från
nursandet som last & ansåg det för en gudens gäva
arsedd att bekrävas.

Den prästen däremot som förändrade till tobaks-
bruk såg han naturligtvis med vilja om-
vända, för honom var det en last & förändring
av andakten. Tolerans eller öppet ogillande
blev så beredande av prästens läggning. Det
samma prästen som kunde ge biskopen eller T. om
predikan gå till rätta med sin åsikt
med vad de ansåg orätt & de givetvis främst
med det som de ansåg opassande under pågå-
ende gudstjänst.